

Posudek oponenta na **DP Markéty Bínové: Sociální rozvoj žáků ve třídě**

Oponent: PhDr. Marie Linková, Ph.D.

Rukopis o rozsahu 90 stran je věnován nejpočetněji zastoupenému útvaru ve školské soustavě – školní třídě. Práce má především teoreticko-empirický charakter.

Teoretická část vychází z kontextu transformace našeho školství, v duchu ontogenetické psychologie analyzuje vývojové období mladšího a středního školního věku. Jádrem teoretické části tvoří kapitoly zabývající se školní třídou a její strukturou, pozicí žáka v ní i interakcí mezi jedincem a skupinou, jejímž výsledkem je soubor očekávaného a vymezeného chování, které je definováno rolí spolužáka. Pozornost je věnována procesům a změnám, probíhajícím po vzniku třídy jako sociálního útvaru pod vlivem jejího sociálního života, opomenuty nezůstaly ani charakteristiky a činitele působící antecedentně. Teoretická východiska práce postupují logicky, vypovídají ve prospěch autorčiny schopnosti pracovat s českou i zahraniční odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji, argumentovat, hledat otázky i vyvozovat závěry. Text je vhodně opatřen citacemi a odkazy na široký okruh pramenů.

Praktická část je založena na deskripci čtvrté třídy pražské základní školy (n=28), jejího chování vůči jednotlivým žákům, především těm v extrémních pozicích. K diagnostice školní třídy diplomantka využila pozorování, dotazování (rozhovor se žáky a jejich třídní učitelkou, dotazníky SORAD a zredukovanou verzi MCI, administrovanou i v 5. ročníku ve Velké Británii, dotazník pro učitele) a sociálně psychologické hry. Pozitivně hodnotím snahu o zapojení žáků, kteří se ocitli na okraji sociální skupiny, do třídního kolektivu, aktivity na podporu sociálního a osobnostního rozvoje žáků i osobní komentáře autorky, které dokládají její připravenost reflektovat pedagogickou zkušenost.

Připomínky a náměty k diskusi:

1. Není divu, že žák dotazník pochopil „milně“ (citace ze str. 76), SORAD není určen k diagnostice sociability žáka ve čtvrté třídě.
2. Také mi vadí, když se z prof. Dunovského stane „Dunkovský“ (str. 31), žák je charakterizován podle „Hrabla“ (str. 28), metodu reflexe doporučuje „Hermechová“ (str. 61)..., stejně jako generalizace typu „oba žáci vykazují sebestředné vlastnosti“ se zdůvodněním „Jakub nevykazoval zájem poslouchat druhé, ale protože je velmi uzavřený, je těžké toto rozpoznat, a Jirka svou sebestřednou povahu ukazoval tím, že když měl slovo nějaký žák či já, povídal si s jeho kamarádem...“ (str. 69, resp. str. 65, 68).
3. Interpretace odpovědí žáků na třetí položku části B dotazníku na str. 74-75 je diskutabilní. Vysvětlete, prosím, v čem.
4. Kromě odpovědí na jednotlivé výzkumné otázky jste získala mnoho cenných praktických zkušeností. Když se nad nimi s odstupem času zamyslíte, doporučila byste svým kolegům, aby postupovali stejně jako vy?

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.